

Svar från De gröna i Svenska kyrkan

Frågor från Naturskyddsföreningens länsförbund i Småland om

Växjö stifts skogar

1. Våra ståndpunkter och frågor om biologisk mångfald i skogarna

Naturskyddsföreningen i Småland vill se en större satsning på framtida löv- och blandskogar och ett starkare skydd av våra äldre skogar för att stoppa fortsatta förluster av unik biologisk mångfald i våra småländska skogar. Vi menar också att det behövs bättre underlag och kartläggningar över den biologiska mångfalden i stiftets skogar.

- *Hur ställer ni er till en större satsning på blandskogar och ädellövträd?*
- *Hur ser ni på de senaste 40 årens ensidiga satsning på planterad gran?*
- *Vill ni stärka skyddet för stiftets äldre skogar?*
- *Vad tycker ni om en grundlig kartläggning av skogarnas natur- och kulturvärden, liknande den som nyligen genomfördes av Linköpings stift?*

Era svar och kommentarer:

De Gröna i Svenska Kyrkan ställer sig helt bakom det förslag till förvaltning av Svenska kyrkans skogar som Göran Enander föreslår i sin utredning "Kyrkan och skogen – Ansvar, handling och hopp", SKU 2024:2. Utredningen lyfter fram att andlig, ekologisk och social hållbarhet ska säkerställas och jämföras med den ekonomiska hållbarheten som idag är närmast allena rådande. Svenska kyrkan är en stor skogsägare som inte är bunden till skogsindustrin och borde därför ha alla möjligheter att införa en förvaltning där flera värden levereras samtidigt. Vi anser också att Svenska kyrkan har en särskild skyldighet att på detta sätt värna skapelsen och att genom handling ingjuta hopp i en svår tid.

I utredningen föreslås bl a att kyrkans skog skall indelas i kategorier där 20% av skogen ska skyddas och 33% avsättas till naturnära skogsbruk, dvs skonsamt, småskaligt varierat skogsbruk med flera mål. Vi tror att det är en bra början men att det inte behöver stanna där utan på sikt behöver andelen skyddad skog att öka.

För oss innebär det att vi, inom stiftet, ska skydda våra äldre skogar och se till att det finns sammanhållna habitat för att försöka bevara den biologiska mångfalden och förlänga den tid som kolet binds i skog och mark. Vi behöver göra en grundlig kartläggning av våra skogar för att ha ett bra underlag till skogsskötsel-, skogsbruks- och hushållningsplaner. Ensidig plantering av gran (granplantager/virkessåkrar) har som syfte enbart att tillse den ekonomiska hållbarheten och bör i möjligaste mån undvikas.

2. Våra ståndpunkter och frågor om mängden äldre skog i Växjö stift

Naturskyddsföreningen i Småland vill se en minskad slutavverkning i den äldre skogen för att öka utbudet av värdefulla ströv- och friluftsskogar för rekreation, svamp- och bärplockning och jakt.

- *Känner er nomineringsgrupp till att arealen äldre skog har minskat i Växjö stift de senaste tio åren?*
- *Är det en utveckling som ni står bakom?*
- *Vill ni öka tillgången av äldre skog för friluftsliv och rekreation eller är det viktigare att leverera stora volymer råvara till skogsindustrin?*
- *Vill ni öka andelen naturnära skogsbruk utan kalhyggen, monokulturer och likåldriga skogar? I så fall när och hur mycket?*

Era svar och kommentarer:

De Gröna i Svenska kyrkan är medvetna om att äldre skog minskar i hela Sverige när naturskogar kalhuggs och ersätts med virkesåkrar. Att utveckling är densamma i Växjö stifts skogsbestånd är inget vi känner till men det förvånar oss inte och det är något vi beklagar. Vi vill att stiftet i sina planer (skogsskötsel-, skogsbruks- och hushållningsplaner) initialt skyddar minst 20% av skogen och att minst en tredjedel avsätts till att brukas småskaligt och skonsamt, allt enligt förslagen i Göran Enanders utredning.

Vår uppfattning är att den avsättning som görs till biologisk mångfald och småskaligt skogsbruk är en lägsta nivå och att andelen skog som avsätts till detta bör öka på sikt. Med hur mycket och när detta ska ske vill vi återkomma till. Först behövs en noggrann kartläggning av skogsbeståndet och därefter en planering tillsammans med skogsbiologer för att identifiera vilka insatser som gör störst nytta med hänsyn tagen till samtliga mål.

Vi vill också att den återstående skogen brukas mer hållbart t ex genom att omloppstiden förlängs och att markberedning efter föryngringsavverkning bara görs i undantagsfall.

Om delar av skogen avsätts till andra ändamål än att i första hand generera ekonomisk avkastning så kan den användas till att ge sociala värden (värden som skapas av människans upplevelser av skogen så som friluftsliv och rekreation), men även andliga och existentiella värden.

3. Våra ståndpunkter och frågor om skyddad skog i Växjö stift

Naturskyddsföreningen i Småland anser att landets frivilligt avsatta skogar är ett värdefullt bidrag till Sveriges miljömål **Levande skogar**. Men det förutsätter en transparent redovisning, som går att följa över tid. Vi menar även att det är nödvändigt att öka arealen

skyddad skog till minst 20 procent enligt det förslag som presenterades i Svenska kyrkans skogutredning.

- **Hur ställer ni er till att öka arealen skyddad skog till minst 20 procent?**
- **Anser ni att dagens information om stiftets avsatta skogar för naturvård är rättvis, klargörande och transparent?**
- **Motivera gärna varför dagens information är bra eller behöver förbättras.**
- **Vad tycker ni om en mer detaljerad redovisning av stiftets skyddade skogar som inkluderar ålder, träslag, naturvärden och där skyddet går att följa över tid?**

Era svar och kommentarer:

De Gröna i Svenska kyrkan stöttar innehållet i Göran Enanders utredning och vi står bakom de förslag och slutsatser som presenteras i den. Vi anser att arealen skyddad skog som minst ska uppgå till 20% av totalarealen. Vi stöttar också utredningens förslag om att minst en tredjedel av arealen ska brukas småskaligt och skonsamt. Vi avser också att driva frågan att både andelen skyddad skog samt småskaligt, skonsamt brukad skog ska öka över tid samt att hyggesbeståndet skall brukas med större miljöhänsyn.

Vi känner inte till hur stiftet informerar kring avsatta skogar för naturvård men vår generella uppfattning är att informationen i alla fall bör innehålla en inventering av skyddsvärda arter, träslag och skogens ekologiska ålder (och inte enbart medelbeståndsålder).

Vi känner till att i många fall rapporteras bevarandevärde bara genom indirekta metoder som fokuserar på indikatorer. Risken med denna metod är att skyddsvärda arters populationer hotas av skogsavverkning.

4. Våra ståndpunkter och frågor om en hållbar avverkningsnivå över tid

Naturskyddsföreningen i Småland anser att uttaget av skogsråvara måste vara hållbart över tid. Dessutom måste det finnas marginaler för att möta oväntade händelser som kraftiga stormar eller omfattande insektsangrepp.

- **Känner ni till att egendomsförvaltningens uppgifter om avverkningsnivån bygger på tillväxten på all produktiv skogsmark, vilket inkluderar hänsyn, frivilliga avsättningar och formella naturreservat som förvaltas av andra?**
- **Hur ser ni på detta sätt att räkna? Har ni förslag på åtgärder som ökar transparensen kring hur mycket skog som avverkas i förhållande till tillgänglig tillväxt på brukad areal?**
- **Hur vill ni säkra en hållbar avverkningsnivå över längre tid, så att kortsiktiga beslut idag inte drabbar kommande mandatperioder?**

Era svar och kommentarer:

Vi känner inte till att avverkningsnivån beräknas på tillväxten i samtlig skogsmark. Vår uppfattning är att detta sätt att räkna är inkorrekt. Avverkningsnivån borde istället beräknas enbart på tillväxten i det bestånd som brukas för avverkning. För ökad transparens anser vi att stiftet ska rapportera:

- Hur stor andel av det totala beståndet som utgörs av skyddad skog, skog avsatt till småskaligt, skonsamt bruk samt till trakthyggesbruk
- För samtliga typer av bestånd redovisas
 - Beräknad årlig tillväxt
 - Planerad gallring
 - Planerad avverkning

Genom att synliggöra planerad gallring och avverkning i förhållande till beräknad årlig tillväxt så tror vi att chanserna till en hållbar avverkning över tid ökar.

5. Våra ståndpunkter och frågor om skogen och klimatet

Naturskyddsföreningen i Småland menar att en av de viktigaste klimatinsatserna som Svenska kyrkan kan göra, är att minska avverkningarna, låta skogarna bli äldre och öka antalet större träd. En sådan inriktning ökar även andelen framtida timmer, vilket i sin tur kan lagras i byggnader, möbler och andra långlivade produkter.

- ***Instämmer ni i slutsatsen att uppgifterna i prästlönetillgångarnas årsredovisningar om nettoinlagring av koldioxid i skogen är överdrivna?***
- ***Om inte, på vilket vis är det fel att jämföra skogsbruksplanernas virkesförråd med årsredovisningarnas uppgifter om den årligt inlagrade mängden koldioxid?***
- ***Vill ni anpassa de kommande årens avverkningar, så att de äldre skogarnas virkesförråd faktiskt ökar och fungerar som en välbehövlig kolsänka?***
- ***Hur ser ni på möjligheten att på sikt öka andelen avverkat timmer och på så vis öka intäkterna och samtidigt bidra till att en större andel från stiftets skogar används i långlivade träprodukter?***

Era svar och kommentarer:

Utan att känna till exakt hur redovisningen av nettoinlagringen av koldioxid i skogen görs för prästlönetillgångarna i Växjö stift så kan vi i De Gröna i Svenska kyrkan bara konstatera att det är mycket svårt att beräkna koldioxidinlagring i skog och att alla beräkningar blir mycket osäkra.

Skogsindustrin framhäver ofta att koldioxidinlagringen är som störst i ung skog som står i tillväxt men nyare studier visar att gamla träd har en tätare massa och därmed kan ta upp

mer koldioxid. Andra studier visar att gamla skogar fortsätter att binda koldioxid och fungera som kolsänkor ofta under flera hundra år.

Vi anser också att de träd som ändå avverkas bör användas till produkter som fortsätter att binda kolet under en lång tid och inte till exempelvis pellets eller papper.

6. Stärk Våra ståndpunkter och frågor om egendomsnämndernas roll

Vår preliminära uppfattning är, som utomstående lekmän, att det är nödvändigt att stärka egendomsnämndernas kompetens och förbättra dagens beslutsunderlag så att dessa tydligt visar hur stiftets skogsinnehav utvecklas över tid.

- ***Anser er nomineringsgrupp att dagens insyn för egendomsnämndens ledamöter över hur stiftets skogar förvaltas är tillräcklig?***
- ***Hur ser ni på att viktiga underlag till egendomsnämnden har innehållit fel?***
- ***Har ni förtroende för de granskningar som stiftets revisorer utför?***

Era svar och kommentarer:

Eftersom De Gröna i Svenska kyrkan inte har någon plats i Egendomsnämnden kan vi inte uttala oss om vilken insyn nämndens ledamöter har i förvaltningen av stiftets skogar.

Ifall det förekommit fel i beslutsunderlag till nämnden så är det naturligtvis allvarligt. Felaktigheter i underlag medför risk för felaktiga beslut.

Vi har förtroende för att stiftets revisorer utför sina granskningar på bästa sätt utifrån det uppdrag och de förutsättningar de fått. Däremot vill vi ställa krav på en förbättrad rapportering från verksamheten och eventuellt med förändrade krav på revisorernas granskning.

För frågor och mer information:

Kontakta Per Jiborn, skogsansvarig i Naturskyddsföreningen i Kalmar län
073 - 374 59 95 eller per@reslust.org